

MASYARAKAT LUAR BANDAR: KESAN KRISIS EKONOMI

Asan Ali Golam Hassan

Pengenalan

Ekonomi Malaysia telah berkembang dengan pesat setelah pulih dari kemelesetan ekonomi sekitar pertengahan tahun 1980-an, Walau bagaimanapun, pada Julai 1997 Malaysia berhadapan dengan krisis ekonomi yang meruncing. Kegawatan ekonomi yang berlarutan membawa kepada isu kenaikan harga barang-barang makanan akibat daripada kenaikan harga barang import. Gabungan Persatuan Pengguna Malaysia (FOMCA) menjangkakan kos hidup meningkat sehingga 30 peratus berikutan masalah ekonomi tersebut. Selain itu, dianggarkan kadar kemiskinan meningkat daripada 6.8 peratus pada tahun 1997 kepada 8 peratus pada tahun 1998, kadar termiskin pula meningkat daripada 1.4 peratus kepada 1.7 peratus, kadar pengangguran daripada 2.6 peratus kepada 4.9 peratus dan kadar inflasi pula dijangka meningkat daripada 2.7 peratus kepada 5.0 peratus bagi tempoh yang sama (Laporan Ekomomi, 1998/99).

Bab ini secara amnya akan membincangkan kesan krisis ke atas masyarakat bawahan akibat daripada krisis ekonomi yang berlaku pada pertengahan 1997. Ia berdasarkan kajian oleh penulis yang dibuat pada November 1998. Secara khusus ini meliputi ia meliputi kesan krisis ke atas guna tenaga, kesan krisis keatas kos pengeluaran padi dan kesan krisis keatas masyarakat bawahan di bandar dan di luar bandar. Skop kajian meliputi negeri Kedah dan Perlis. Data diperolehi melalui temu ramah dengan responden yang memenuhi kehendak kajian di Baling, Yan, Kulim dan pesawah padi di kawasan Lembaga Kemajuan Pertanian Muda (MADA). Data kajian juga diperolehi dari temu ramah dengan Pengurus Besar Lembaga Kemajuan Wilayah Kedah (KEDA), Bahagian Perancang dan Penilaian MADA, Pegawai Pertanian MADA, Jabatan Buruh Negeri, Jabatan Tenaga Rakyat Negeri dan Ketua-Ketua kampung yang berkaitan di kawasan MADA¹.

Pemberhentian Pekerja

Kajian di negeri Kedah dan Perlis, sehingga 7 November 1998 mendapati seramai 4,882 orang pekerja telah diberhentikan. Sebahagian besar pekerja yang telah diberhentikan terletak di kawasan Kulim (51.6%) diikuti oleh Sungai Petani (20.75%) dan Alor Setar (11.37%). Pekerja paling ramai diberhentikan daripada sektor pembuatan (62.04%) dibandingkan dengan sektor lain (*Jadual 27.1*).

Majikan di kawasan Alor Setar (58 majikan) dan Sungai Petani (55 majikan) paling banyak terlibat dengan pemberhentian pekerja. Sebahagian besar dari majikan ini terlibat dalam sektor pembuatan (57 majikan) (*Jadual 27.2*). Semua pekerja yang telah diberhentikan kerja diberi pampasan oleh majikan masing-masing. Sebahagian besarnya terletak di kawasan Kulim dan dalam sektor pembuatan.

Jadual 27.1
Bilangan Pekerja Diberhentikan

	Kulim	Sg. Petani	Alor Setar	Kangar	Langkawi	JUMLAH	%
Pembinaan	19	126	107	0	55	307	6.29
Perniagaan	9	34	130	60	34	267	5.47
Pembuatan	2,097	574	133	225	0	3,029	62.04
Kontrak	0	0	36	0	54	90	1.84
Hotel	0	47	24	19	244	334	6.84
Lain-lain	394	232	125	49	55	855	17.51
JUMLAH	2,519	1,013	555	353	442	4,882	100
%	51.60	20.75	11.37	7.23	9.05	100	

Data sehingga 07/11/1998

Sumber: Jabatan Buruh Negeri, Alor Setar

Jadual 27.2
Bilangan Majikan Terlibat dalam Pembuangan Pekerja

	Kulim	Sg. Petani	Alor Setar	Kangar	Langkawi	JUMLAH	%
Pembinaan	4	6	9	0	1	20	10.36
Perniagaan	2	8	17	6	4	37	19.17
Pembuatan	13	28	10	6	0	57	29.53
Kontrak	0	0	4	0	7	11	5.70
Hotel	0	2	3	1	10	16	8.29
Lain-lain	11	11	15	7	8	52	26.94
JUMLAH	30	55	58	20	30	193	100
peratus	15.54	28.50	30.05	10.36	15.54	100	

Data sehingga 07/11/1998

Sumber: Jabatan Buruh Negeri, Alor Setar

Daripada jumlah pampasan RM26,660,958 sebanyak RM26,172,088 (98%) telah dibayar kepada pekerja yang terbabit. Jenis pampasan ini seperti cuti tahunan, faedah penamatan

... pembangunan dan Transformasi Struktur
kerja dan cuti am. Dari segi jumlah pampasan yang belum dibayar, sebahagian besarnya melibatkan sektor pembuatan di kawasan Kangar.

Sebahagian besar daripada mereka ialah pekerja wanita dari sektor pembuatan yang bekerja sebagai operator pengeluaran di kawasan perindustrian Kulim. Bagi pekerja lelaki pula kebanyakannya bekerja sebagai pekerja am di sektor pembuatan. Pekerja yang diberhentikan ini secara amnya memiliki kemahiran yang paling asas dan tingkat pendidikan sekolah rendah atau menengah dan telah bekerja kurang daripada dua tahun dengan majikan masing-masing. Setiap pekerja yang diberhentikan diberi bantuan dalam bentuk pampasan oleh majikan. Selain pampasan, pihak majikan juga membantu mendapatkan pekerjaan bagi pekerja yang telah diberhentikan di kilang yang lain melalui rundingan antara majikan.

Dalam masa yang sama, Jabatan Buruh dan Jabatan Tenaga Rakyat (di bawah Kementerian Sumber Manusia) telah bekerjasama dengan menubuhkan Pasukan Perugas Pemberhentian Pekerja bagi program penempatan semula pekerja yang telah diberhentikan. Walau bagaimanapun, sehingga 11 November 1998 tiada pekerja yang telah diberhentikan berjaya ditempatkan semula di kilang yang lain. Tiada sebarang bantuan yang diterima daripada pihak kesatuan sekerja atau NGO.

Dari segi tempoh menganggur sebelum mendapat kerja yang baru ianya sangat bergantung kepada kekosongan kerja. Pekerja terbabit biasanya akan menganggur bagi tempoh satu bulan sebelum mendapatkan sebarang pekerjaan yang baru jika mereka tidak terlalu memilih pekerjaan (tidak semestinya dalam kepakaran atau bidang atau jenis industri atau tingkat gaji yang sama). Walau bagaimanapun, ada juga antara mereka yang masih menganggur sehingga kini terutamanya pekerja wanita. Peluang mendapat kerja baru amnya lebih mudah bagi pekerja lelaki berbanding wanita. Tiada pekerja yang telah diberhentikan terpaksa mengikuti sebarang latihan sebelum mendapatkan pekerjaan yang baru.

Bagi mengurangkan kos pengeluaran (selain daripada mengurangkan pekerja) terdapat majikan yang mengurangkan hari bekerja dalam seminggu dari 6 hari kepada 5 hari sahaja (gaji pekerja berkurangan antara 15 hingga 25%), sebuah majikan (kilang) telah memendekkan hari bekerja kepada 15 hari sahaja dalam masa sebulan (gaji pekerja berkurangan sebanyak 50%). Sebanyak 5 majikan telah mengurangkan gaji pekerja antara 5 hingga 50 peratus sebulan. Terdapat juga majikan yang mengurangkan faedah bukan tunai seperti pengurangan subsidi pakaian/makanan/pengangkutan (maklumat ini sukar diperolehi kerana tiada rekod di Jabatan Buruh Negeri).

Peningkatan Kos Pengeluaran Padi

Kegawatan ekonomi telah membawa kepada masalah kenaikan kos pengeluaran padi. Secara keseluruhan kos pengeluaran padi telah meningkat daripada RM1,106.44 bagi

musim 1/97 (bermula dari 28 Februari 1997 hingga 31 Julai 1997) kepada RM1,263.80 bagi musim 2/97 (bermula dari 1 Ogos 1997 hingga 28 Februari 1998). Selepas berlakunya krisis ekonomi (bermula dari pertengahan Julai 1997) Purata Kos pengeluaran telah meningkat sebanyak RM157.36 (14%) sehektar (*Jadual 27.3*). Ini bermakna secara keseluruhan purata kos pengeluaran serelung meningkat dari RM318.4 kepada RM363.7 (1 hektar = 3.475 relung).

Walau bagaimanapun kenaikan kos pengeluaran padi berbeza mengikut taraf pemilikan tanah/bendang. Bagi taraf pemilikan sawah sendiri kos pengeluaran padi sehektar telah meningkat dari RM794.96 bagi musim 1/97 (28 Februari 1997 hingga 31 Julai 1997) kepada RM906.40 bagi musim 2/97 (1 Ogos 1997 hingga 28 Februari 1998). Kos pengeluaran telah meningkat sebanyak RM111.44 (14%) sehektar. Ini bermakna kos pengeluaran serelung meningkat dari RM228.88 kepada RM260.83.

Bagi taraf pemilikan penyewa, kos pengeluaran padi sehektar telah meningkat daripada RM1,644.78 bagi musim 1/97 kepada RM1,823.16 bagi musim 2/97. Kos pengeluaran telah meningkat sebanyak RM178.38 (11%) sehektar. Purata kos sewa tanah telah meningkat dari RM854.80 kepada RM936.69 (meningkat sebanyak RM81.89 atau 9.6%). Manakala bagi taraf pemilikan sawah sendiri, sewa dan lain-lain, kos pengeluaran serelung meningkat dari RM489.10 kepada RM524.65.

Krisis ekonomi yang berlaku bukan sahaja meningkatkan harga input-input pertanian seperti benih, racun dan baja malah juga kos melibatkan kos upah. Harga input pertanian seperti beli benih (beli benih dan semai di bendang masing-masing) meningkat sebanyak 20.2 peratus, beli semai (membeli anak-anak pokok padi yang telah disemai, pesawah cuma memindahkannya ke bendang masing-masing dan tidak terlibat dengan kos angkut dan tabur benih) meningkat sebanyak 122.7 peratus, baja tambahan meningkat sebanyak 32.2 peratus, racun serangga sebanyak 109.2 peratus, racun rumput sebanyak 16.4 peratus dan racun tikus sebanyak 6.7 peratus.

Begitu juga dengan kos mengupah buruh atau jentera, upah membajak meningkat sebanyak 5.4 peratus, upah cuci batas sebanyak 29.6 peratus, upah menyisir sebanyak 27.6 peratus, upah tabur benih sebanyak 19.4 peratus, upah menanam sebanyak 196.1 peratus, upah menyulam sebanyak 50.9 peratus, upah meracun serangga sebanyak 372 peratus upah menuai 4.1 peratus, kos menghantar ke kilang 20.8 peratus. Bagi yang terlibat dengan sewa tanah pula, ia juga telah meningkat sebanyak 17 peratus.

Bagi mengurangkan kos pengeluaran, pesawah cuba mengurangkan pembelian input-input pertanian dan kos upah (mengerjakan sendiri tanpa mengupah buruh). Misalnya peratus pesawah yang terlibat dengan kerja-kerja membajak kali ketiga berkurangan daripada 28.4 peratus kepada 12 peratus. Begitu juga dengan kos angkut benih (pesawah mengangkut sendiri), beli semai (pesawah cuba mengurangkan kos dengan membeli benih kerana ia lebih murah dibandingkan dengan beli semai), upah tabur baja, upah meracun dan upah mengisi padi dalam guni.

Jadual 27.3
Perubahan Kos Purata Pengeluaran Padi RM Per Hektar

	Musim 1/97	Musim 2/97	Perubahan RM	Perubahan %
Merata tanah	0	0.63	0.63	100.0
Membajak	202.40	213.27	10.87	5.4
Cuci batas	6.45	8.36	1.91	29.6
Menyisir	36.22	46.20	9.98	27.6
Beli benih	66.48	79.89	13.41	20.2
Angkut benih	0.59	0.00	-0.59	-100
Tabur benih	11.61	13.86	2.25	19.4
Beli/angkut semai	0.22	0.49	0.27	122.7
Menanam	3.09	9.15	6.06	196.1
Menyulam	4.34	6.55	2.21	50.9
Pam air	3.06	3.23	0.17	5.6
Membeli baja tambahan	16.32	21.57	5.25	32.2
Upah tabur baja	10.27	9.15	-1.12	-10.9
Membeli racun serangga	6.39	13.37	6.98	109.2
Membeli racun rumput	70.5	82.08	11.58	16.4
Membeli racun tikus	0.15	0.16	0.01	6.7
Upah meracun serangga	2.5	11.80	9.30	372.0
Upah meracun rumput	11.97	1.75	-10.22	-85.4
Upah meracun tikus	0.06	0.00	-0.06	-100.0
Menuai jentera	237.92	247.54	9.62	4.1
Isi padi dalam guni	0.53	0.02	-0.51	-96.2
Penghantaran ke kilang	92.43	111.67	19.24	20.8
Cukai air/tanah	10.52	17.50	6.98	66.3
JUMLAH	794.02	898.26	104.24	13.1
Sewa tanah	312.42	365.54	53.22	17.0
JUMLAH KESELURUHAN	1,106.44	1,263.80	157.36	14.22

Sumber: Ibu Pejabat MADA

Walaupun dalam suasana krisis ekonomi, secara amnya purata hasil (RM) pesawah MADA telah meningkat pada musim 2/97. Peningkatan ini disebabkan oleh peningkatan hasil bersih (kg/hektar), campur tangan kerajaan dalam meningkatkan harga minimum padi (kenaikan harga racun dan baja juga telah memaksa pesawah padi di kawasan MADA menuntut kenaikan harga atau subsidi padi, harga padi telah dinaikan daripada RM49.61

(100kg) kepada RM55 (100kg) iaitu kenaikan RM5.39 bagi setiap 100 kg) dan peruntukan subsidi baja tambahan. Hasil bersih padi (kg/hektar) telah meningkat sebanyak 14.7 peratus dan harga minimum padi meningkat sebanyak 11 peratus. Kenaikan hasil dan harga padi ini lebih besar dari kenaikan kos pengeluaran sebanyak 14.2 peratus (*Jadual 27.4*).

Harga minimum padi telah ditetapkan pada RM55 (bagi 100kg.), walau bagaimanapun harga jualan sebenar lebih tinggi daripada itu. Purata BERNAS membeli pada harga RM58 dan kilang-kilang swasta pada harga RM70. Ini bermakna jika pesawah menjual padi mereka pada kilang swasta, hasil (untung bersih) yang diperolehi lebih besar dari pengiraan di bawah.

Jadual 27.4
Purata Kos dan Hasil Serelung Mengikut Taraf Pemilikan Tanah dan Musim Per Hektar (Per Relung)

	Sendiri		Sewa		Keseluruhan	
	Musim 1/98	Musim 2/97	Musim 1/98	Musim 2/97	Musim 1/98	Musim 2/97
Hasil Bersih Kg/Per Hektar (Kg/Per Relung) ¹	3,747 (1,078.3)	4,286 (1,233.4)	3,747 (1,078.3)	4,286 (1,233.4)	3,747 (1,078.3)	4,286 (1,233.4)
Kos Per Hektar (Per Relung) ²	794.96 (228.8)	906.40 (260.8)	1,644.78 (473.3)	1,823.16 (524.7)	1,106.44 (318.4)	1,263.80 (363.7)
Harga (100 kg.)	49.61	55.00	49.61	55.00	49.61	55.00
Hasil Kasar RM Per Hektar (RM Per Relung) ³	1,858.89 (543.9)	2,357.30 (678.4)	1,858.89 (543.9)	2,357.30 (678.4)	1,858.89 (543.9)	2,357.30 (678.4)
Hasil Bersih RM Per Hektar (RM Per Relung) ⁴	1,063.93 (315.1)	1,450.9 (417.6)	214.11 (70.6)	525.14 (153.7)	752.45 (225.5)	1,093.5 (314.7)

( ) = Per Relung

¹ pengiraan berdasarkan hasil bersih (kg/hektar) yang sama bagi taraf pemilikan tanah sendiri atau sewa atau keseluruhan.

² harga minimum padi bagi setiap 100 kg.

³ kg/hektar x harga minimum

⁴ kg/hektar x harga pasaran – kos per hektar

Dakwaan kos pengeluaran padi meningkat kepada RM800 serelung bagi menghasilkan keuntungan sebanyak RM200 (25% keuntungan) serelung tidak benar kerana purata kos pengeluaran padi (tanah sewa) tidak mencecah RM800 serelung dan hasil bersih juga tidak sampai RM200 serelung (berdasarkan pemerhatian penyelidikan). Walau bagaimanapun keuntungan sebanyak 20 peratus dan kurang ada kebenarannya jika pesawah merupakan penyewa tanah/bendang. Ini kerana sewa tanah telah meningkat daripada RM250 hingga RM350 pada musim 1/97 kepada RM250 hingga RM450 pada musim 2/97. Jika pesawah menyewa tanah pada kadar sewa RM450 serelung, dan kemudian padi dijual pada harga minimum RM55, pesawah berkenaan tidak akan mendapat apa-apa keuntungan sebaliknya mengalami kerugian sebanyak RM26.70. Tetapi jika dijual pada harga maksimum (RM70), pesawah berkenaan akan mendapat keuntungan sebanyak RM158.30 (23%) (*Jadual 27.5*).

Jadual 27.5
Purata Kos dan Hasil Bersih Musim 2/97 Per Relung

	Tanah sendiri	Tanah sendiri	Sewa RM250	Sewa RM250	Sewa RM450	Sewa RM450
	Kes 1	Kes 2	Kes 3	Kes 4	Kes 5	Kes 6
Hasil Bersih Kg/Per Relung	1,233.4	1,233.40	1,233.40	1,233.40	1,233.40	1,233.40
Kos Per Relung	260.8	260.8	505.10	505.10	705.10	705.10
Harga (100 kg.)	55.00	70.00	55.00	70.00	55.00	70.00
Hasil Kasar RM Per Rrelung	678.4	863.40	678.4	863.40	678.40	863.40
Hasil Bersih RM Per Relung	417.6 (160%)	602.6 (231%)	173.30 (34%)	358.30 (71%)	-26.7 (-4%)	158.3 (23%)

- Kes 1 = harga jualan (minimum) RM55, tanah sendiri
 Kes 2 = harga jualan (maksimum) RM70, tanah sendiri
 Kes 3 = harga jualan (minimum) RM55, tanah sewa (minimum) RM250 serelung
 Kes 4 = harga jualan (maksimum) RM70, tanah sewa (minimum) RM250 serelung
 Kes 5 = harga jualan (minimum) RM55, tanah sewa (maksimum) RM450 serelung
 Kes 6 = harga jualan (maksimum) RM70, tanah sewa (maksimum) RM450 serelung

Bagi pesawah tanah milik sendiri dan padi dijual ke kilang swasta pada harga RM70 bagi setiap 100 kg. mereka akan mendapat keuntungan bersih sebanyak 231 peratus berbanding dengan pesawah yang menyewa (pada harga RM450 serelung), mereka hanya mendapat keuntungan bersih sebanyak 23 peratus sahaja.

Kesan krisis ekonomi juga telah memaksa MADA menangguhkan dua projek yang sepatutnya dilaksanakan dalam Rancangan Malaysia Ketujuh, kerana pemotongan peruntukan oleh kerajaan persekutuan dan negeri. Dua projek tersebut ialah Projek Pemulihan Sistem Hantaran Air Utama (kos projek = RM1,300,000) dan "Projek Tebatan Banjir Dilencongan Sungai Gurun" (kos projek = RM3,230,000). Walau bagaimanapun penangguhan kedua-dua projek ini tidak menjejaskan pesawah di kawasan MADA dan hanya meliputi bahagian peruntukan yang kecil (0.74%) daripada projek-projek yang dilaksanakan oleh MADA dalam Rancangan Malaysia Ketujuh (RM611,304,734). (Malaysia, 1996) Kedua-dua projek ini ditunda ke Rancangan Malaysia Kelapan kerana peruntukan projek berkenaan dipindahkan ke Projek Y2K.

Krisis ekonomi yang dialami sekarang secara amnya tidak memberi kesan yang teruk kepada pesawah padi kerana kenaikan hasil (kg/hektar dan harga) lebih besar dari kenaikan kos pengeluaran, terutamanya jika taraf tanah pemilikan sendiri. Namun ia memberi kesan kepada sebahagian kecil pesawah terutamanya penyewa-penyewa bendang kerana kenaikan sewa tanah (penyewa bendang 30 peratus dari pesawah di kawasan MADA, menurut maklumat yang diperolehi kos sewa tanah/pajakan yang tinggi dikenakan jika penyewa merupakan kaum Cina). Oleh itu krisis ekonomi tidak membawa kepada masalah beban hutang di kalangan pesawah.

Kesimpulan

Kesan krisis ekonomi yang berlaku dijangka akan meningkatkan kadar kemiskinan negeri. Golongan miskin baru ini dijangka terdiri daripada penduduk golongan menengah bawah (*lower middle class*) di kawasan bandar. Kebanyakan mereka merupakan pekerja kilang atau penduduk setinggan bandar.

Penduduk di kawasan luar bandar kurang merasai kesan daripada krisis ekonomi kerana kebanyakan daripada mereka bekerja sendiri. Krisis ekonomi yang dirasai oleh penduduk luar bandar lebih kepada kenaikan harga barang terutamanya yang berkaitan dengan harga input pertanian (baja dan racun) yang lebih dirasai oleh pesawah padi berbanding dengan pekebun kecil getah.

Dari segi kenaikan harga barang makanan, kurang dirasai oleh penduduk luar bandar kerana mengamalkan ekonomi sara diri dan semangat tolong-menolong (bertani dan menternak secara kecil-kecilan, barter atau minta). Selain itu saiz isi rumah yang kecil (kerana kebanyakan anak telah berpindah) mengurangkan beban kenaikan harga barang. Kebanyakan mereka menangguhkan pembelian barang yang tidak mustahak seperti pakaian atau perabut. Kegiatan pinjaman kumpulan miskin di kawasan luar bandar tidak ketara (dari segi keperluan untuk meminjam wang). Jika ada pun mereka akan meminjam daripada jiran atau meminta daripada anak yang telah bekerja. Bagi mereka kesan yang dirasai ialah anak-anak tidak lagi atau mengurangkan bantuan kewangan yang dihantar ke kampung setiap bulan.

Fenomena peningkatan golongan wanita dan kanak-kanak dalam tenaga kerja pula tidak berlaku di kawasan luar bandar sebaliknya berlaku di kawasan bandar, antaranya ialah isteri mula mencari kerja secara tidak formal atau berniaga secara kecil-kecilan bagi membantu meningkatkan sumber kewangan isi rumah atau kerana suami telah diberhentikan kerja (kanak-kanak tidak terlibat). Terdapat dikalangan penduduk bandar (di Langkawi) yang terpaksa berpindah rumah kerana tidak mampu membayar sewa bulanan kerana telah diberhentikan kerja atau dikurangkan pendapatan, terutamanya di kalangan mereka yang belum berkeluarga. Tidak terdapat sebarang kecenderungan mereka yang telah diberhentikan kerja untuk pulang ke desa atau ke negara jiran (Thailand), sebaliknya mereka akan terus menetap di kawasan bandar (atau kawasan industri) dan cuba mendapatkan sebarang peluang pekerjaan baru. Faktor kekurangan peluang pekerjaan juga tidak menyekat golongan belia (terutamanya lelaki) untuk berhijrah ke kawasan bandar.

Pengurangan perbelanjaan kerajaan dalam bidang pendidikan dan kesihatan tidak memberi kesan yang ketara kepada golongan miskin bandar atau luar bandar. Anak-anak masih mendapat bantuan buku teks dan faedah daripada hospital kerajaan tetap sama (percuma). Begitu juga dengan bantuan bulanan/rumah peserta PPRT tidak dikurangkan. Tiada kanak-kanak yang diberhentikan daripada sekolah rendah atau menengah (sekolah formal). Walau bagaimanapun terdapat anak-anak berumur kurang dari 7 tahun yang diberhentikan dari Tadika (atau sebarang pusat/taman asuhan kanak-kanak) manakala bagi anak-anak

yang telah bersekolah pula diberhentikan daripada pusat-pusat tuisyen (atau sebarang bentuk kelas tambahan yang berbayar/swasta).

Bagi golongan miskin dan berpendapatan rendah, mereka berpendapat (persepsi) krisis ekonomi yang dihadapi kini bersifat sementara dan ekonomi masa kini telah semakin pulih dibandingkan dengan awal 1998. Secara am mereka berpuas hati dengan langkah kerajaan memulihkan ekonomi negara, terutamanya dari segi mengawal harga barang dari terus meningkat. Setakat ini terdapat dua buah NGO yang membantu masyarakat iaitu Yayasan Basmi Kemiskinan dan Yayasan Sultanah Bahiyah. Walau bagaimanapun pergerakan/bantuan NGO ini terlalu bergantung kepada insentif kerajaan.

Secara keseluruhannya krisis ekonomi yang berlaku lebih dirasai oleh golongan pekerja di bandar dibandingkan dengan petani/pesawah di kawasan luar bandar. Pemberhentian pekerja atau pengurangan upah (waktu bekerja) dan masalah kenaikan harga barang-barang makanan lebih ketara berlaku di kawasan bandar. Kebanyakan pekerja yang diberhentikan merupakan pekerja tidak berkemahiran yang bekerja sebagai operator pengeluaran atau pekerja am dan tingkat gaji antara RM400 hingga RM700 sebulan.

Di Malaysia, sehingga 7 November 1998 seramai 93,983 orang telah ditamatkan perkhidmatannya (Berita Harian, 22 November 1998). Secara amnya masalah pembuangan pekerja dan pengangguran di negeri Kedah masih tidak serius. Di negeri Kedah seramai 4,882 orang pekerja telah diberhentikan. Angka ini hanya meliputi 5.2 peratus daripada jumlah pekerja yang telah diberhentikan di Malaysia dalam tempoh yang sama.

Bagi masyarakat luar bandar, kenaikan harga makanan kurang dirasai berbanding dengan kenaikan harga input-input pertanian. Kesan kegawatan yang paling mereka rasai ialah apabila anak-anak yang telah bekerja di bandar mengurangkan atau menghentikan bantuan bulanan. Bagi penoreh getah, kesan kenaikan harga input-input pertanian (racun dan baja) kurang dirasai berbanding pesawah padi. Walau bagaimanapun, kesan kenaikan harga input-input pertanian (sawah) ini telah dapat ditampung dari kenaikan hasil dan harga padi.

Pemotongan belanjawan kerajaan tidak dirasai oleh penduduk luar bandar. Malah bantuan kerajaan telah membantu meringankan beban masalah ekonomi yang dialami sekarang ini (terutamanya pesawah di kawasan MADA).

Nota Akhir

¹ Bab ini merupakan sebahagian daripada Laporan Penyelidikan United Nation Development Program (UNDP), 1998 bertajuk Rapid Assessment on Sosial Impact of Current Economic Crisis. Ketua Penyelidik – Prof.Dr.Ishak Shari (Pengarah IKMAS, UKM); Penyelidik kawasan utara (Kedah & Perlis) – Asan Ali Golam Hassan (Sekolah Ekonomi, UUM)

Rujukan

Malaysia 1999. *Laporan Ekomomi 1998/99*. Kementerian Kewangan Malaysia. Kuala Lumpur

Malaysia 1996. *Rancangan Malaysia Ketujuh 1996-2000*. Kuala Lumpur: Percetakan National Berhad.